

Sotsiaalministeerium

Haridus- ja Teadusministeerium

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Tervise Arengu Instituut

Terviseamet

Riigikogu

Eesti Linnade ja Valdade Liit

9.02.2024 nr 3-1/16

Tartumaa omavalitsuste spetsialistide ja arendusorganisatsioonide ettepanekud dokumendi “Eesti koolitoidu teekaart” täiendamiseks.

Tartumaa Omavalitsuste Liit, mis on katusorganisatsiooniks Tartumaa kaheksale omavalitsusele, on võtnud strateegiliseks eesmärgiks tegeleda haridusasutuste toitlustuse kvaliteedi tõstmisega, võttes aluseks Tartumaa arengustrateegia 2040 meetme 1.3. tegevussuuna 1.3.3. “Liikumisharjumuste ja tervislike eluviiside edendamine” ja meetme 3.1. tegevussuuna 3.1.1. “Talust kooli projekti käivitamine”.

Täiendavalt Tartu maakonna toidustrateegia 2022-2030 üheks strateegiliseks eesmärgiks on teadlik tervisliku ja kohaliku toidu tarbimine.

Tartumaa omavalitsuste haridusasutuste toitlustamise eest vastutavad spetsialistid ja arendusorganisatsioonid peavad Eesti koolitoidu teekaardi loomist oluliseks dokumendiks, milles kokkulepitud tegevuste ja lahendussuundade põhjal tagada tingimused, et toit oleks mitmekesine ja tasakaalustatud kõikides haridusasutustes ning kõigile lastele kättesaadav, olenemata nende sotsiaalmajanduslikust taustast.

Tartumaa omavalitsuste spetsialistid on 2022. aasta sügisest regulaarselt kohtunud, et leida ühiselt lahendusi haridusasutuste kvaliteetse toitlustamise väljakutsetele. Lõuna-Eesti toidukonverentsil “Talust kooli” (10. oktoober 2023, Elvas Tartumaal) räägiti haridusasutuste toitlustamisega seotud kitsaskohtadest ning jagati kogemusi, mida on nii Eestis kui välismaal toitlustamise kvaliteedi tõstmiseks tehtud.

Aastal 2023 sai alguse laiem koostöö maakondlike arendusorganisatsioonide vahel, kes läbi projektide tegevuste edendavad kohaliku toidu tarbimist ja haridusasutustes toitlustuse kvaliteedi arendamisega. Toimunud on mitmeid kohtumisi ja sihtgrupe kaasavaid seminare.

Leiame, et koolitoidu teekaart on oluline dokument, kuid praegusel kujul ei ole see terviklik ja ei vasta teekaardi olemusele.

Et loodav teekaart saaks sisukaks dokumendiks, teeme järgmised ettepanekud üldise loogika osas:

- 1) tuua välja teekaardi eesmärk, sh kellele on teekaart esmajärjekorras suunatud;
- 2) siduda teekaart selgelt juba olemasolevates valdkondlikes arengukavades seatud sihtide ja eesmärkidega ning erinevate asjasse puutuvate õigusaktidega;
- 3) süstematiseerida põhiprobleemide kaardistus;
- 4) konkretiseerida lahendussuundade tegevuste elluviimist ning näidata ära, kuidas need aitavad tagada lõppeesmärgi saavutamist;
- 5) tuua välja, kuidas toimub teekaardi seire, sh indikaatorid ning kuidas toimub teekaardi uuendamine;
- 6) kokku leppida teekaardi ajaline periood.

Arvestades, et paralleelselt on muutmisel kehtiv lasteasutuste toitlustamise määrus, mis muuhulgas reguleerib teekaardis käsitletavaid teemasid, siis kuidas tagatakse määruse ja teekaardi omavaheline kooskõla, sh kas määruse uuendamisel tuuakse koolieelsete lasteasutuste ja üldhariduskoolide kõrval määrusesse sisse ka kutseõppeasutuste õppijad.

Siinkohal esitame ettepanekud, mis aitavad kaasa sisulisema ja igapäevaeluga seotud teekaardi loomisele.

Ettepanekud:

1. Nimetus koolitoit välistab koolieelsed lasteasutused. Samuti näeme, et teekaardi ülesanne on laiemalt ette näha tegevused ja lahendussuunad Eesti haridusasutustes toiduhariduse käsitlemiseks, kuna kava sisaldab mitmeid seotud teemasid: hanked, toetuse suurus, lõunasöögi aeg haridusasutustes, koostöö eri osapoolte vahel, teadlikkuse tõstmine, kommunikatsioon, õpetajate juhendamine, koolitused kokkadele jmt.

Ettepanek: muuta dokumendi pealkirja, sõnastades see järgmiselt: “Eesti haridusasutuste toitlustamise ja toiduhariduse teekaart”.

2. Kokku seatud tekst jätab välja igapäevaelus tegutseva hankija vaate.

Ettepanek: kaasata töörühmadesse valdkondlikud spetsialistid, kelle igapäevatöö on omavalitsustes kohapeal tegeleda toitlustushangete ning haridusasutustes toiduhariduse edendamisega, sh järelkontrolli ning haridusasutuste nõustamisega.

3. Lõik lk 4: *Piima ja piimatoodete pakkumise toetuse sihtgrupiks ning kaasnevate haridusmeetmete toetuse sihtgrupiks on koolieelsete lasteasutuste lapsed, haridusasutuse 1.–9. klassi õpilased. Koolipiimatoodete pakkumises taotlejale antava toetuse määraks on kehtestatud 0,108 eurot lapse kohta õppepäevas ning koolipuuvilja ja -köögiviljade pakkumises taotlejale antava toetuse määraks on kehtestatud 0,05 eurot lapse kohta õppepäevas.*

Kommentaar: antud lõigus on esitatud valed hinnad. Koolikava piima ning puu- ja köögiviljale antav toetus katab kolmandiku toidu maksumusest. Seda ei saa enam lugeda menüüdes täielikult Koolikava toetuseks.

4. Lõik lk 5: *Toetuse toetava tegevusena korraldatakse infopäevi haridusasutuste pidajatele ja hankespetsialistidele ning infopäevi ja koolitusi asutuste kokkadele ja toitlustajatele, individuaalset nõuandeteenust haridusasutuste kokkadele või toitlustajatele ja hankespetsialistidele.*

Kommentaar: tegevused toimusid aastal 2023. Aastaks 2024 ei ole nimetatud tegevusteks raha eraldatud. Palun lõigus olev info täpsustada, kes saavad toetust toetavaid tegevusi läbi viia ning kes neid rahastab.

5. Lk 5 esitatud põhiprobleemid:

- Kehtiv lasteasutuste tootlustamine määrus vajab uuendamist.

Kommentaar: oleme nõus esitatud probleemiga.

Juhime tähelepanu, et riiklikud toitumissoovitused, mille baasil kahjuks praegust määrust luuakse, pärinevad aastast 2015.

Tervise Arengu Instituut tegeleb riiklike toitumissoovituste kohandamisega lähtudes Põhjamaade toitumissoovitustest ning see on aluseks ka uuele haridusasutuste tootlustust reguleerivale määrusele. See on riiklike tasandite tegevus ja Koolitoidu teekaart seda mõjutada ei saa.

Määruse puudumisest tulenevad ka erinevused omavalitsuste vahel haridusasutuste tootlustamise tingimustes üle Eesti. Omavalitsused on ise pidanud leiutama nõudeid, et pakkuda lastele/õpilastele toitaineerikast toitu, mille toiteväärtus on kõrge, kuid madala energiasisaldusega, mitte vastupidi.

- Koolilõuna riigipoolne toetus on ebapiisav (kallinenud on elekter, toiduained, tööjõukulud jms). Tuleviku vaates võivad maksumust mõjutada ka koolitoitlustamist reguleeriva määruse uuendatud nõuded.

Kommentaar: oleme nõus esitatud probleemiga.

Riigipoolset toetust tuleb tõsta vähemalt 50%. Haridusasutuste lõunasöögi riigipoolse toetuse suuruse arvutamisel on vaja aluseks võtta tarbijahinnaindeks (inflatsioon) ja käibemaksutõus.

Riigipoolse huvi puudumine on kahjuks tuntav. Kui soovime, et valmistatav toit oleks maitsev ja lapsed/õpilased seda tõepoolest sööksid, on vaja tõsta toidu kvaliteeti, mis omakorda nõuab raha.

- Hangetega seonduvad probleemid: nende hindamine, järelevalve ning hangetes seatud tingimused (nt suur valik koolilõunavariante).

Kommentaar: hetkel kirjeldab see punkt ainult tootlustusteenusega seotud hankeid. Iga KOV määrab enda hallatavates haridusasutustes nõuded tootlustusteenusele - puuduvad head näited ja laiem hankijate vaheline suhtlus/kogemuste vahetus.

Samas on mitmeid koole/lasteaedu, kus on oma köök ja kokk. Tooraine hankijatel ja ka teenuseosutajaga hankijatel puuduvad head alternatiivid ja vahendid lühikese

tarneahelaga tooraine hankimiseks (nt lihtne CO2 jalajälje arvutamise kalkulaator) ja ka päritolu kontrolliks.

Ettepanek:

- 1) Kaasajastada riiklikud toitumissoovitused ja uuendamisel olev määrus ning võtta need dokumendid vastu käesoleval aastal.
  - 2) Seada riiklikuks prioriteediks haridusasutustes kvaliteetsest toorainest nõuetele vastava toitlustamise tagamine igas haridusasutuses üle Eesti.
  - 3) Leppida riiklikult kokku, et koolides pakutakse 2 valikut - liha/kalaga ja liha-/kalavaba (taimse valgu baasil) - samal ajal tagades, et pakutav toit on kvaliteetsest toorainest nõuetele vastavalt valmistatud.
  - 4) Abistada hankijaid kvaliteetse ja lühikesest tarneahelast pärit tooraine hankimisel, luues lihtsalt käsitletavad abivahendid ja kontrollimehhanismid.
- Piirkondlikud ja toitlustaja tüübist tingitud erinevused (tooraine kättesaadavus, hind, transporditeenus jms), samuti erinevused selles osas, mis ulatuses on toit õpilastele tasuta.

Kommentaar: oleme nõus, et igal piirkonnal on omad võimalused. Samas puudub üldine ja riiklik eesmärk, et igas haridusasutuses on vaja tagada toidu kõrge kvaliteet. Siinkohal tuleks jagada häid näiteid. Ka hangetes peaksid olema erisused – iga omavalitsus peab saama ise valida, millise toitlustuse ja hanke mudeli aluseks võtab, sest kvaliteetse tooraine kättesaadavus tagab toidu kvaliteedi.

- Toidu kvaliteet ei pruugi olla alati võimalikest parim (nt väikese lihasisaldusega toodete kasutamine).

Kommentaar: seda on võimalik uue määruse raames reguleerida. Hetkel kehtiv määrus ütleb, et toit peab olema valmistatud võimalikult töötlemata ja naturaalsest toorainest. Siinkohal teeme ettepaneku määruse kaasajastajatele välja jätta sõna "võimalikult". Ootuspärane on see, et toit valmistatakse algusest lõpuni haridusasutuses kohapeal, mitte ei osteta sisse juba eelnevalt valmistatud toitu, mida soojendatakse. Ka juhul, kui toidu valmistamine toimub keskköögis, tuleb lähtuda sellest, et toit valmistatakse toorainest, mitte ei soojendata valmistoitu.

- Kooli müügikohtades pakutav toiduvalik ei pruugi olla tervist toetav.

Kommentaar: 1) Riiklikult (kahe ministeeriumi, Terviseameti ja TAI koostöös) on välja töötatud vastav juhend, kuid koolid seda ei järgi. Kelle valdkond on see, et tagada juhendi täitmine? Kes nõustab koole ja teostab regulaarset järelevalvet?

2) Eraldi küsimus on see, et miks on meil üldse vaja koolides eraldi müügikohti. See soodustab õpilaste seas ebavõrdsust, kuna kõigil pole majanduslikult võimalik sealt asju osta.

3) Ennekõike on vaja tegeleda söögiaegadega, et lõunasöök oleks tagatud õigel (lõunale võimalikult iseloomulikul) kellaajal ja piisavalt pikk (15 minutit ei ole piisav ega tervislik söömise aeg, sunnib lapsi kiirustama).

Ka terminid tuleb paika seada - lõunasöök ei ole kell 9.40 hommikul, see on hiline hommikusöök. Määruses on kirjas soovituslik aeg, kuid seda reaalselt ei järgita, sest koolilõunat on lubatud pakkuda juba peale teise õppetunni lõppemist ja enamus ka seda kasutab. Antud säte vajab sisulist muutust.

4) Täiendavaid müügikohti ei ole vaja, kui lapsed/õpilased sööksid hästi. Selleks on vaja eeskuju näidata ja seda saab teha kooli juhtkond koos õpetajatega: süües ise samal ajal koos lastega, juhendades 1.-6. klassi toidu võtmisel, tutvustades toite, jälgides, et söömise ajal valitseb mõnus vestlus, mitte segadus või lärm jmt. Ehk siis lisaks määrusele, mis toitlustamist reguleerib, on vaja mõelda ning planeerida tegevused ka toiduharidusele ja selle rakendamisele haridusasutustes.

- Mahetoidu ja kohaliku tooraine kasutuselevõtuga kaasnevad probleemid. Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava aastateks 2023-2030 ühe tegevusena on plaan edendada koostööd haridusasutuste ja kohalike mahetootjate vahel, et edendada mahesaaduste piirkondliku kättesaadavust.

Kommentaar: peamisteks probleemideks on mahe- ja kohaliku tooraine kättesaadavus ja hind ning see, et kokad ei soovi seda toorainet kasutada.

Ettepanek: riiklikult välja töötada tootegruppidele vastavad kriteeriumid, et hankijatel oleks võimalik riigihangete raames eelistada piirkondlikku toorainet nii tava kui mahedana (nt aluseks on lühikesed tarneahelad vm). Näiteks Rootsis, Soomes, Leedus, Itaalias jm on teatud tootegruppidel riiklikult välja töötatud soovituslikud või kohustuslikud kriteeriumid keskkonnahoidlike riigihangete rakendamiseks.

Ettepanek: anda riiklikud suunised kohaliku mahetooraine osakaalu tõstmiseks haridusasutustes.

Kommentaar: riiklikud suunised mahetooraine osakaalu tõstmiseks, toetusmeetmed mahetooraine kasutamisel haridusasutustes ja kriteeriumid, mis toetavad riigihangete raames kohaliku maheda tooraine hankimist, soodustavad mahepõllumajandusettevõtete arengut ja arvukust. Juhime tähelepanu, et Eestis on isevarustatuse tase kartulil 61%, köögiviljal 38% ja puuviljal 12%. Kui riik seab kindla suuna ja eesmärgi haridusasutuste toitlustuse osas, siis see annab tootjatele kindluse ja võimaluse tootmiskahtude suurendamiseks ja vajalike investeeringute tegemiseks. Kohaliku tooraine hankimise soodustamine suurendab toidujulgeolekut ja aitab ära hoida maapiirkondade ääremaastumist.

- Toiduraiskamine.

Kommentaar: oleme nõus, et toiduraiskamine on suur probleem, kuid me oleme ka arvamisel, et see on tegemata jäänud tööde tagajärg.

Toiduraiskamise vähendamiseks on vaja teha suurt eeltööd lastevanemate, haridusasutuse juhtkonna, õpetajate ning alles siis õpilaste seas.

Samuti kuulub siia alla juhtkonna ja toitlustaja tihe omavaheline koostöö.

Selle laiem nimetus on toiduhariduse edendamine, millele tuleb teekaardis keskenduda eraldiseisvas peatükis.

Ettepanek: luua toiduharidusele eraldiseisev peatükk ja töötada see välja koos eri osapooltega, sh praktikutega.

Siia alla kuuluvad näiteks koolitused kokkadele, toiduhariduse teemade integreerimine õppekavadesse, erinevad tegevused eri osapoolte teadlikkuse tõstmiseks toiduharidusest.

- Koolitusvajadused köökide personalile.

Kommentaar: oleme nõus, et see on oluline probleem.

Kes kaardistab koolitusvajadused ja kes rahastab koolitused? Siinkohal leiame, et kuna kokkade koolitused on kallid, siis siin on vaja riigipoolset rahastust.

Ettepanek: tagada kokkadele riigipoolsed koolitusmeetmed.

Kommentaar: koka roll lapse haridustel on oluline, sest kvaliteetne ja nõuetele vastav toit on väärtuslikuks energiaallikaks. Kokkade töötingimused on rasked, palk on väike, nende töö on igapäevaselt nähtav ja kriitika all - kui võrrelda mõne aineõpetajaga, kelle töö tulemused selguvad veerandi lõpus.

Tartu maakonna haridusasutuste kokkade koostööpäeval selgus nende ootus suurema koostöö, toetuse ja tunnustuse järele.

Ettepanek: käsitleda kokaametit teekaardis põhjalikult. Seada see amet riiklikult oluliseks. Leiame, et koka palk tuleb võrdsustada õpetaja palgaga ja võrdväärselt õpetajatega ka tunnustada kokkade kui toiduhariduse edendajate tööd.

- Koostöö osapoolte vahel (kooli personali ja köögi koostöö; koostöö köögiga kohaliku tooraine ja/või -mahe pakkujate vahel jne).

Kommentaar: selle punkti sõnastus on liiga üldine. Siin on vajalik selgelt välja kirjutada, kelle vahel koostööd nähakse ja milles see seisneb.

- Teadlikkuse tõstmine tervislikust toitumisest.

Kommentaar: samuti arusaamatu - kelle teadlikkuse tõstmine? Vajadus on määratleda sihtgrupid. Kes jagab seda infot? Kelle roll?

6. Täiendavalt esitame järgmised probleemid:

- Riigil puudub ühtne nägemus toidu kvaliteedist, tooraine kättesaadavusest ning iga maakond tegutseb omal viisil, mis loob piirkondlikud ja toitlustaja tüübist tulenevad erinevused.
- Koolikava toetus kaasnevatele haridusmeetmetele ei ole piisav, kuna rahastatakse kõigest 1/3 teenusest, samas haridusasutustel ja nende pidajatel ei ole täiendavat raha 2/3 osa tasumiseks.
- Haridusasutuste toitlustamine on valdkond, mis on jaotunud mitme ministeeriumi vahel ja sellega tegelemine ei ole justkui ühegi ministeeriumi otseses vastutuses.
- Kokkade alarahastamine ja koka ameti mitteväärtustamine.
- Söögivahetunnid ei ole väärtustatud ja võrdsustatud olulise õppetöö osana.
  - Näitena saab tuua, et tihtilugu seatakse liikumisõpetuse tunnid vahetult peale söögivahetundi. Selle tulemusena lapsed/noored söögivahetunni ajal ei söö, kuid hiljem on neil kõht tühi, sest ees on veel pikk päev õppetöö ja trennide/huviringidega.
  - Söögiajad on kooliastmeti erinevatel aegadel, erisused on haridusasutuste vahel. Sama omavalitsuse erinevad koolid pakuvad lõunasööki kooliastmeti erinevatel aegadel. Probleem on selles, et näiteks algklassi õpilased peavad

mõnes koolis lõunat sööma juba peale teist tundi, kuid sellel ajal nad veel süüa ei taha. Samas on neil ees pikk koolipäev ja trennid/huviringid.

- Eraldi probleemiks on toiduhariduse õpetamine õpetaja ametit õppivatele noortele, seda tuleb käsitleda eraldi teemana. Ka see tuleb riiklikult üle vaadata, kas ametikoolides õpetatav suurköögikoka amet vastab haridusasutustes töötava kokaameti nõuetele.

7. Peatükk 4. Lahendussuunad ja tegevused põhieesmärgi täitmiseks

a. Punkt 4.3. Hangete tingimuste ühtlustamine.

Kommentaar: kuna koolitoidu hinnastamise põhimõtted on KOVide lõikes erinevad, siis on normaalne, et ka tingimused on erinevad. Kui ühes KOVis makstakse teenuseosutajale rangemate tingimuste eest kõrgemat hinda ja teises KOVis peale määruse nõuete midagi muud ei peeta oluliseks, siis need olukorrad on ja jäävadki erinevaks. Samas ei leia me, et üks toimivate kvaliteedi tingimustega KOV peaks hakkama oma tingimusi leevendama, kui on leitud vahendid, kuidas esitatud nõuete eest motiveerivat hinda teenuse eest maksta.

Lõik: Uuendatakse Tervise Arengu Instituudi pakkumuse näidist, mida saab aluseks võtta, kui on vaja läbi viia riigihange toidlustusteenuse pakkuja leidmiseks. Samuti võimaldab näidis muuta avalikud hanked kestlikku toidusüsteemi toetavamaks

Kommentaar: näidiste koostamisel võiks võtta aluseks erinevaid toimivaid versioone, mida Eestis on kasutatud. Kaasama peaks erinevaid hankespetsialiste, kes tegelikult riigihanket läbi viivad.

Käsitleda tuleb hangetega seotud tingimusi (nt raamleping partneritele), hangete ülesehitust. Kui me soovime läbi viia kvaliteedi tõstmisele orienteeritud riigihanget, siis hind ei peaks olema hinnatav. Näidetena on siinkohal on puudu näiteks tooraine hanke käsitlemine.

Eraldi probleem on see, et riigihanked ei lähe kokku piirangutega, mida on ministriumid kehtestatud.

Lõik: Vastutaja: Tervise Arengu Instituut, tegevuse planeeritav aeg on kuue kuu jooksul pärast määruse vastuvõtmist.

Kommentaar: leiame, et siin ei saa olla vastutajaks asutus, kes ise ei tegele riigihangetega, ei tooraine ega teenuseosutajate leidmisega. Kõik KOVid peavad täna oma tootlustamise korraldamise raames riigihankeid läbi viima.

b. Punkt 4.5.

Lõik: Haridusasutustes mahetoidu pakkumise toetuse jätkamiseks eesmärgiga, aastaks 2030. a pakkuda mahetoitu vähemalt 50%-le lasteaiastest ja üldhariduskoolide õpilastest, tuleb jätkata mahetooraine kasutamise kompenseerimisega koolides ja lasteaedades.

Kommentaar: väga vajalik ja kindlasti tuleb tulevikus jätkata, vajab lisa eelarvevahendeid. Tartu linnas on näiteks kõigis teenuseosutajatega munitsipaalkoolides kasutusel ökomärgis, vähemalt 50-80% toorainest on mahe. Selge on see, et kui toidu valmistamisel kasutatakse suuremal määral mahetoorainet, mis teatud kaubagruppide lõikes on kallim, kui tavatooraine, siis on ka toetus selle eest proportsionaalselt suurem.

8. Peatükk 5. Muud toetavad tegevused.

Siinkohal on välja kirjutatud mitmed põhiprobleemid, millele on vajalik leida lahendused ehk tegevussuunad ja eesmärgid ning vastutajad.

Täiendavalt selles punktis kirjapandu osas:

- esimeses punktis (punktid on nummerdamata) on jäänud välja HTMi ja omavalitsuse spetsialistid.
- teises punktis - toiduraiskamine - siinkohal juba eelpool kommentaarides ja ettepanekutes käsitletud teema.
- kolmandas punktis - mis on patsiendiorganisatsioon? Kõiki termineid tuleb dokumendi alguses selgitada.
- neljandas punktis - lisaks NutriData programmi koolitustele on vaja viia läbi samalaadsete programmide koolitusi.

“Eesti koolitoidu teekaart” on üks olulistest riiklikest kokkulepetest, mida omavalitsused saavad oma töös aluseks võtta.

Tunnustame, et on alustatud valdkondliku teekaardi koostamisega, kuid see dokument ei ole veel valmis, sellega on vajalik eri osapooli kaasates edasi töötada.

Soovime kaasamist, et praktikute töörühmana kaasa mõelda.

Teeme ettepaneku jagada dokumenti kõikide maakondlike arendusorganisatsioonidega üle Eesti.

Tagasisidet oodates,

Tartumaa omavalitsuste spetsialistid ja omavalitsuste liidu töötajad ning arendusorganisatsioonide esindajad

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Loog, juhataja, Elva Teenused

Ülle Prommik, Tartu Linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna tervishoiuteenistuse tervisespetsialist

Bianka Makoid, haridusspetsialist, Peipsiääre Vallavalitsus

Liis Rosin, abivallavanem (sotsiaal-, haridus- ja kultuurivaldkond), Kambja Vallavalitsus

Sirle Sõstra-Oru, Tartu Linnavalitsuse linnavarade osakonna majandamisteenistuse vanemspetsialist

Janeli Meristo, Tartu Linnavalitsuse haridusosakonna finantseerimise peaspetsialist

Kadri Leetsaar, hankespetsialist, Tartu Vallavalitsus

Anneli Vetka, haridus- ja kultuuriosakonna juhataja, Nõo Vallavalitsus

Mart Keerutaja, arendusspetsialist, Kastre Vallavalitsus

Elen Peetsmann, juhatuse liige, EMÜ Mahekeskus

Katri Kuusk, Tartumaa toidukoordinaator, Tartumaa Arendusselts

Kairi Vasemägi, haridusnõunik, Tartumaa Omavalitsuste Liit

Kaidi Randpõld, arendusspetsialist, Tartumaa Omavalitsuste Liit

Allan Hallik, haridusasutuste tervisedenduse spetsialist, Tartumaa Omavalitsuste Liit

Sven Tobreluts, tegevjuht, Tartumaa Omavalitsuste Liit

Kersti Kõiv, heaolu valdkonnajuht, Tartumaa Omavalitsuste Liit

